

Opština Kotor
Sekretarijat za zaštitu prirodne i kulturne baštine
bastina@kotor.me

Primjedbe na Elaborate o procjeni uticaja na životnu sredinu za projekat postavljanja nepokretnog privremenog objekta-fiksne radio komunikacione stanice - lokacije označene br. 1.2 (Turski Rt) i 6.11 (Dražin rt) u Opštini Kotor

Poštovani/e,

Na osnovu informacije o Javnoj tribini povodom Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu za projekat postavljanja nepokretnog privremenog objekta-fiksne radio komunikacione stanice- lokacija označene br. 1.2 (Turski Rt) i 6.11 (Dražin rt) u Opštini Kotor¹ dostavljamo vam naše primjedbe na navedene elaborate.

1.

Uvidom u "ELABORAT O PROCJENI UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU ZA PROJEKAT POSTAVLJANJE NEPOKRETNOG PRIVREMENOG OBJEKTA – FIKSNE RADIOKOMUNIKACIONE STANICE - LOKACIJA OZNAČENA BR. 6.11. (DRAŽIN VRT) U OPŠTINI KOTOR - PREDVIĐENA PROGRAMOM PRIVREMENIH OBJEKATA U ZONI MORSKOG DOBRA ZA PERIOD OD 2019. DO 2023.", NOSIOCA PROJEKTA UPRAVE POMORSKE SIGURNOSTI I UPRAVLJANJE LUKAMA -BAR" vidljivo je da se predviđenim projektom planira postavljanje **nepokretnog privremenog objekta - fiksne radiokomunikacione stanice sa tornjem visine 15 m**. Lokacija se nalazi **neposredno uz Bajovu kulu**, koja je kulturno dobro i jedan **od vizuelnih repera u okviru Prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora**, kulturnog dobra od međunarodnog značaja koje se nalazi na UNESCO-voj Listi svjetske baštine.

Prikaz stuba-tornja iz Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu

¹ <https://www.kotor.me/opstinakotor/sekretarijat-za-za%C5%A1titu-prirodne-i-kulturne-ba%C5%A1tine/javna-tribina-povodom-elaborata-o-procjeni-uticaja-na-%C5%BDivotnu-sredinu-za-projekat-postavljanja-nepokretnog-privremenog-objekta/>

U **Urbanističko-tehničkim uslovima**, koji se nalaze u navedenom Elaboratu, izdatim od strane Javnog preduzeća za upravljenje morskim dobrom Crne Gore br. 0207-605/10-Up od 26.04.2023. godine u stavci broj 7. "Uslovi i mjere zaštite nepokretnih kulturnih dobara i njihove zaštićene okoline" u okviru koje su morale da se daju mjere zaštite kulturnih dobara navode se samo zaštićena prirodna dobra, nigdje se ne navodi kulturna baština.

U navedenom **Elaboratu o procjeni uticaja na životnu sredinu**:

- u poglavlju 2. kod opisa lokacije, 2.10. *Pregled zaštićenih objekata i dobara kulturno-istorijske baštine*, navodi se da je predmetna lokacija dio Prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora
- u poglavlju 6. kod opisa segmenata životne sredine, 6.10. *Kulturno nasleđe - nepokretna kulturna dobra, uključujući arhitektonske i arheološke aspekte*, kao primjeri kulturne baštine navode se: Kula Baja Pivljanina, kao kulturno dobro III kategorija i dva stambena objekta koji su evidentirani objekti ambijentalnih vrijednosti u Dražinom Vrtu. U okviru ovog poglavlja uopšte nije navedeno da se predmetna lokacija nalazi u okviru Prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora
- u poglavlju 7. kod opisa mogućih značajnih uticaja projekta na životnu sredinu, 7.8. *Zaštićena prirodna i kulturna dobra i njihova okolina, karakteristike pejzaža i sl.* Navedeno je da **"Realizacija projekta neće imati uticaja na zaštićena prirodna i kulturna dobra i njihovu okolinu."** iako predmetna lokacija pripada *"Zakonom integralnom dijelu zaštićenom Područja Kotora."*

Napominjemo da je **Bajova kula** i sama kulturno dobro i dio **Prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora** kulturnog dobra od međunarodnog značaja koje se nalazi na UNESCO-voj Listi svjetske baštine.

U **Studiji zaštite kulturnih dobara na području opštine Kotor**, Uprave za zaštitu kulturnih dobara, 2017, kao atributi Iuzetne univerzalne vrijednosti Područja Kotora definisani su i **vizuelni reperi pejzaža**: *"Veoma značajni elementi kulturnog pejzaža Prirodno i kulturno-istorijskog područja Kotora su vizuelni reperi koji formiraju važne vizuelne perspektive. Vizuelni reperi nastali na prirodno pogodnim lokacijama najčešće su istovremeno i značajna kulturna dobra."*

Među 19 najznačajnijih vizuelnih repera zaštićenog Prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora je i Bajova kula, Dražin vrt.

U **Smjernicama i mjerama zaštite** koji su u okviru ove Studije, jedna od opštih mjera za Prirodno i kulturno-istorijskog područja Kotora je i **očuvanje integriteta prostora oko vizuelnih repera.**

Smatramo da izdati Urbanističko-tehnički uslovi i Elaborat neadekvatno tretiraju kulturnu baštinu, što ne bi smjelo da se desi kada su u pitanju intervencije u okviru **Prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora**, kulturnog dobra od međunarodnog značaja koje se nalazi na UNESCO-voj Listi svjetske baštine.

Iako navedenim Elaboratom nije precizno prikazan stvarni vizuelni uticaj predloženog projekta, smatramo da će predložena intervencija, postavljanje nepokretnog privremenog objekta - tornja visine 15 m, u neposrednoj blizini Bajove kule, narušiti integritet prostora oko Bajove kule koja je prepoznata kao jedan od vizuelnih repera u okviru Prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora, kulturnog dobra od međunarodnog značaja koje se nalazi na UNESCO-voj Listi svjetske baštine. Predviđeni toranj bi trebalo postaviti na nekoj drugoj lokaciji, poštujući atribute Iuzetne univerzalne vrijednosti Prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora.

2.

Takođe, uvidom u "ELABORAT O PROCJENI UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU ZA PROJEKAT „POSTAVLJANJE NEPOKRETNOG PRIVREMENOG OBJEKTA – FIKSNE RADIOKOMUNIKACIONE STANICE - LOKACIJA OZNAČENA BR. 1.2. (TURSKI RT) U OPŠTINI KOTOR - PREDVIĐENA PROGRAMOM PRIVREMENIH OBJEKATA U ZONI MORSKOG DOBRA ZA PERIOD OD 2019. DO 2023.", NOSIOCA PROJEKTA UPRAVE POMORSKE SIGURNOSTI I UPRAVLJANJE LUKAMA – BAR" vidljivo je da se predviđenim projektom planira postavljanje **nepokretnog privremenog objekta - fiksne radiokomunikacione stanice sa tornjem visine 10 m.** Lokacija se nalazi na lokalitetu **Turski rt**, u

tjesnacu Verige, u okviru **Prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora**, kulturnog dobra od međunarodnog značaja koje se nalazi na UNESCO-voj Listi svjetske baštine.

Tjesnac Verige sa Perastom i ostrvima jedna od zona koje su od **od posebnog značaja za očuvanje izuzetne univerzalne vrijednosti Prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora**.

U **Studiji zaštite kulturnih dobara na području opštine Kotor**, Uprave za zaštitu kulturnih dobara, 2017, kao prvi od atributa Izuzetne univerzalne vrijednosti Područja Kotora definisan je **Integritet i kohezija opšte strukture pejzaža**

*“Prirodno i kulturno-istorijsko područje Kotora je integralni dio impresivnog zaliva Boke Kotorske koje čine četiri međusobno povezana zaliva uokvirena visokim planinama i skoncentrisana **oko centralne vizuelne ose koja integriše ove elemente u izuzetan pejzažni ansambl**.*

*Integritetu i koheziji opšte strukture pejzaža doprinosi i **vizuelna osa „sjever-jug“**, koja povezuje Perast preko Veriga sa arhipelagom Tivatskog zaliva i sa poluostrvom Luštica, a koja igra ulogu integratora kulturnog pejzaža.”*

U **Smjernicama i mjerama zaštite** koji su u okviru ove Studije, jedna od opštih mjera za Prirodno i kulturno-istorijskog područja Kotora je i **očuvanje glavne vizuelne ose koja povezuje četiri zaliva u jedinstveni prostor Boke** (Perast-Luštica kroz Verige).

Smatramo da izdati Urbanističko-tehnički uslovi i Elaborat neadekvatno tretiraju kulturnu baštinu i Verige kao dio centralne vizuelne ose Prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora.

Iako navedenim Elaboratom nije precizno prikazan stvarni vizuelni uticaj predloženog projekta, smatramo da predložena intervencija, postavljanje nepokretnog privremenog objekta - tornja visine 10 m, na dominantnoj poziciji lokaliteta Turski rt na Verigama, može potencijalno da naruši centralnu vizuelnu osu koja povezuje Perast preko Veriga sa vanjskim dijelom zaliva i koja igra ulogu integratora kulturnog pejzaža Prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora. Predviđeni toranj bi svakako trebalo postaviti na nekoj drugoj lokaciji, koja nije dominantna na glavnoj vizuelnoj osi Prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora.

S poštovanjem,

EXPEDITIO Centar za održivi prostorni razvoj